

Finlandin ympäristökeskus
Luonnon- ja ympäristökeskus
Oy

03.02.2012

Dnro POPELY

Loppuraportti

Keskipisteen Liftari -hanke

Teija Nurmenniemi
24.10.2011

SISÄLLYSLUETTELO

1 HANKKEEN TOTEUTTAJA	2
2 HANKKEEN NIMI JA HANKETUNNUS	2
3 YHTEENVETO HANKKEESTA	2
4 KESKIPISTEEN LIFTARI –HANKE	2
4.1 Hankkeen tavoitteet	2
a) Yleiset tavoitteet	2
b) Keskipiste Liftari –hankkeen tavoitteet	3
4.2 Hankkeen toteutus	3
4.2.1 Toteutetut toimenpiteet	3
4.2.2 Tiedottaminen	5
4.2.3 Hankkeen aikataulu	6
4.2.4 Resurssit	7
4.2.5 Toteutuksen organisaatio	7
4.2.6 Hankkeen kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma	8
4.2.7 Hankkeen raportointi ja seuranta	8
4.2.8 Toteuttamisodotukset ja riskit	8
4.3 Yhteistyökumppanit	9
4.4 Hankkeen tulokset ja vaikutukset	9
5. OHJAUSRYHMÄN ARVIO HANKKEESTA	9
6. JATKOTOIMENPITEET JA EHDOTUKSET	10
7. ALLEKIRJOITTAJAT JA PÄIVÄYS	10

1 HANKKEEN TOTEUTTAJA

Nivala-Haapajärven seutu Nihak ry, Pajatie 5, Nivala

2 HANKKEEN NIMI JA HANKETUNNUS

Keskipisteen Liftari –hanke, diaarinumero 18/103-11.

3 YHTEENVETO HANKKEESTA

Keskipisteen Liftari hanke oli pilottiluonteinen Keskipiste-Leaderin rahoittama ja Nivala-Haapajärven seutu Nihak ry:n hallinnoima elinkeinojen kehittämishanke, jolla kehitettiin Keskipiste-alueen ryhmämatkailua.

Hankkeella toteutetulla opaskokeilulla pyrittiin tekemään Keskipistealuetta ja alueen palveluja tunnetuksi sekä herättämään matkailijoiden kiinnostusta alueesta ryhmämatkakohteena. Keskipiste-alueen halki 4-tietä kulkee runsaasti matkailijaryhmiä kuljettavia tilausajobusseja. Pääosa ajaa Keskipisteen ohi käyttämättä alueen palveluja tai käyttäen vain tien läheisyydessä olevien liikenneasemien kahvilapalveluja vaikka Keskipisteen alueella on monipuolista matkailutarjontaa 8 kunnan alueella.

Hankkeella toteutettiin opaskokeilua Keskipistealueen halki kulkevissa tilausajobusseissa. Sitä varten palkattiin Liftari –matkailuoppaita ja koostettiin alueen tietoja ja tarinoita opastusaineistoksi. Opaskokeilulla levitettiin tietoa Keskipistealueen matkailupalveluista mm. tapahtumista, nähtävyyksistä ja vapaa-ajan viettomahdollisuuksista. Opaskokeilu toteutettiin suurelta osin 4-tietä kulkevissa tilausajobusseissa. Hankkeen tavoitteena oli saada matkailijat myöhemmin vierailemaan alueella ja käyttämään mahdollisimman monipuolisesti alueen matkailupalveluja hyväkseen.

Hankkeen tavoitetta ei opastettujen ryhmien määrällä mitattuna saavutettu, mutta kuitenkin Keskipistealueen palveluista saatiin levitetty laajasti tietoa ja tehtyä alueen imagomarkkinointia sekä Liftari-matkailuopas kokeilu sai positiivista huomiota paikallisessa ja maakunnallisessa lehdistössä.

4 KESKIPISTEEN LIFTARI –HANKE

4.1 Hankkeen tavoitteet

a) Yleiset tavoitteet

Hanke oli elinkeinojen kehittämishanke ja se toteuttaa Keskipiste-Leader ohjelman painopisteittä elinkeinotoiminnassa, toimintalohkoltaan hanke oli paikallinen hanke, joka tukee pienyrittäjyyttä.

Hanke toteuttaa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa vuosille 2007-2013. Manner-Suomen ohjelmassa hanke sisältyy toimenpiteeseen 313 Matkailuelinkeinojen edistäminen. Tavoitteena on lisätä maaseudun matkailuyritystoiminnan mahdollisuuksia ja työpaikkoja sekä parantaa maaseutumaiden alueiden vahvuuksien hyödyntävien matkailuyritystoimintaa harjoittavien mikroyritysten kasvu- ja toimintaedellytyksiä. Toimenpiteissä toteutetaan hankkeita, joilla kehitetään maaseutumatkailun elinkeinotoimintaa ja parannetaan toimintaympäristöä. Lisäksi edistetään maaseutumatkailuyrittäjien verkostoitumista ja kehitetään maaseudun elinkeinorakennetta monipuoliseksi. Tällä hankkeella toteutetaan näitä tavoitteita ja painopisteitä edistämällä matkailuelinkeinoja Keskipisteen alueella. Tätä tehdään tuomalla tunnetuksi alueen tapahtumat ja mahdollisuudet läpikulkeville matkailijoille. Näin kylvetään siemen, joka auttaa palaamaan takaisin alueelle ja tutustumaan paremmin alueen mahdollisuuksiin.

b) Keskipiste Liftari –hankkeen tavoitteet

Hankkeella tavoitteena oli toteutetaan pilottiluonteinen opaskokeilu Keskipistealueen halki kulkevissa tilausajobusseissa. Sitä varten oli tarkoitus palkata kolme opasta heinä-syyskuun ajaksi. Tavoitteena oli tehdä sata opastusmatkaa opastusjatkon aikana.

Opaskokeilulla oli tarkoitus levittää tietoa Keskipistealueen matkailupalveluista mm. tapahtumista, nähtävyyksistä ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksista. Tavoitteena oli saada matkailijat myöhemmin vierailemaan alueella ja käyttämään mahdollisimman monipuolisesti alueen matkailupalveluja hyväkseen.

Opastettavilla matkailijaryhmiltä oli tavoite kerätä perustietoja asiakasrekisteriä varten. Asiakasrekisterin perusteella alueen toimijat ja matkailuyrittäjät voivat myöhemmin tiedottaa alueen ajan-kohtaisista asioista.

4.2 Hankkeen toteutus

4.2.1 Toteutetut toimenpiteet

Hankkeen alussa tehtiin käsikirjoitus opastusmateriaaliksi. Käsikirjoituksen teki Auri Niskanen. Käsikirjoitusta varten on selvitetty Keskipistealueen matkailuyritysten ja tapahtuman järjestäjien tiedot alueen palveluista ja tapahtumista, jotka käsikirjoittaja liitti opastusaineistoon.

Hankkeesta on tiedotettu aktiivisesti lehdistölle sekä matkailuyrittäjille ja toimijoille yrittäjätalouksissa ja sähköpostilla.

Keskipisteen Liftari –matkailuopaspalvelusta on tiedotettu touko-kesäkuussa bussiyhtiöille ja ryhmämatka-asiakkaille Keskipiste infon kotisivuilla, lähetetty sähköpostitse tiedotuskirje bussiyhtiöille, matkanjärjestäjille, seurakunnille sekä järjestöille 1170 kpl sekä Chartenklubin jäsenille tiedote matkailuopaspalvelusta on julkaistu heidän kotisivuillaan. Tiedotuskampanjan aikana on selvitetty Internetistä n. 320 järjestön v. 2011 matkaohjelmat täsmätiedottamista varten.

Hankkeelle on rekrytoitu Liftari-matkailuoppaita, työpaikkailmoitukset on ollut Työvoimahallinnon avoimet työpaikat Mol-palvelussa, Sanomalehti Kalajokilaaksossa sekä Selänne-lehdessä. Työpaikkahakemuksia on tullut 5 kpl.

Hankkeelle on valittu 20.5.2011 kolme Liftari –matkailuopasta, Valituista oppaista vain yksi teki lyhytaikaisen työsopimuksen. Oppaiden rekrytointia jouduttiin jatkamaan tiedustelemalla työpaikkahakemuksen jättäneiltä oppailta kiinnostusta solmia työsopimus, mutta kukaan hakemuksen jättäneistä oppaista ei ollut kiinnostunut tekemään työsopimusta. Rekrytointia jatkettiin tekemällä tiedusteluja paikallisilta kulttuuritoimijoille, ja sitä kautta palkattiin yksi opas.

Tiedotuskampanjaa jatkettiin kesä-elokuussa lähettämällä uudet tiedotteet sähköpostitse bussiyhtiöille ja matkanjärjestäjille sekä uutena ryhmänä Suomen Ladun latujärjestöille (160 kpl), Kehitysvammajärjestöille (142 kpl) Marttajärjestöille (455 kpl). Lähetettiin tiedotteita Helsingin ja Uudenmaan alueen järjestöille, postitse (74 kpl) ja sähköpostitse (68 kpl). Lähetettiin buffijuttu sähköpostitse 184 lehdelle,. Tehtiin puhelintiedottamista liikennöitsijöille ja matkanjärjestäjille. Tehtiin julisteet Liikekeskus Paanulinnan ulko-oviin sekä tiedote jaettavaksi Keskipiste info-pisteeseen. Kesän aikana on kontaktoitu Keskipiste infossa käyneitä bussikuljettajia. Tiedotteet on julkaistiin OuluOn ja Keskipiste infon facebook sivuille.

Keskipisteen Liftari –matkailuopas kokeilu alkoi 8.7.2011 ensimmäisellä ryhmäopastuksella. Ennakkovarattuja opastuksia opaskokeilun aikana oli heinäkuussa 2 kpl, elokuussa 2 kpl ja syyskuussa 3 kpl. Opaskokeilua tehostettiin palkkaamalla Liftari-matkailuopas ajalle 28.8.-30.9.2011. Oppaan tehtävä oli liftata 4-tien varren huoltoasemilla ja pyrkiä huoltoasemilla pysähtyviin busseihin. Oppaaksi haettiin ensisijaisesti Oulun Yliopiston opiskelijaa, joka on mukana Oulun Ylioppilasteatterin toiminnassa. Oppaaksi valittiin kirjallisuuden opiskelija Reija Glad Oulusta. Opaskokeilun aikana 28.8.-30.9.2011 Reija Glad sai mahdollisuuden liftata viiteen bussiin, joista hänet otti mukaansa kaksi ryhmää.

Bussiliikenne seurantaa on tehty Liikekeskus Paanulinnassa ja 4-tien varrella. Liikekeskus Paanulinnassa on käynyt ajalla 28.6.-26.8.2011 arkisin ma-pe 16 kotimaista ryhmää ja 14 ulkomaalaista ryhmää, suurin osa ulkomaalaisista ryhmistä tulee saksankieliseltä alueelta. Liikenneseurannan aikana 4-tien varrella 4.8. klo 12.30-14.00 ja 8.8.2011 klo 13.25-14.25 ei kulkenut tilausliikennebusseja. Liftari-matkailuopas Reija Glad teki 28.8.-30.9.2011 bussiliikenneseurantaa Pyhäjärvellä, Kärsämäessä, Pihtiputaalla, Pulkkilassa ja Rantsilassa, seurannan aikana kulki tilausajobusseja 91, joista oli ulkomaalaisia busseja 15.

Opastusten aikana ryhmiltä kerättiin yhteistiedot yrittäjien käyttöön ja niistä on koostettu osoitteistot sekä kaikista hankkeen aikana tehdyistä markkinointipostituksista on koostettu osoitteistot matkailuyrittäjien käyttöön.

Liftari-matkailuopas Reija Glad on täydentänyt Auri Niskasén opasaineistoksi tekemää käsikirjotusta myöhempää käyttöä varten.

Hankkeen aikana projektipäällikkö on yhteistyössä Messujen Keskipiste –hankkeen kanssa suunnitellut kehittämistoimenpiteitä Keskipistealueen yhteistyöverkoston aktivoimiseksi, toiminnan ja markkinoinnin tehostamiseksi sekä pyrkineet löytämään toimenpiteitä ja kehittämisideoita ohikulkvien ryhmien houkuttelemiseksi pysähtymään ja viipymään sekä tulemaan uudelleen alueelle matkailijoina.

4.2.2 Tiedottaminen

Hankkeesta on tiedotettu Keskipisteen Matkailuyhdistyksen kokouksissa, matkailuyrittäjille ja toimijoille järjestetyissä tilaisuuksissa, lähetetty yrittäjille ja lehdistölle tiedotteet hankkeesta seuraavasti:

Sisäinen tiedottaminen

- Osallistuminen Keskipisteen Matkailuyhdistyksen hallitukseen kokoukseen 13.4.2011, 4.5.2011 ja 27.5.2011, tiedottaminen Keskipisteen Liftari –hankkeesta
- Osallistuminen HiisiHeimon Matkailuyhdistyksen hallituksen kokoukseen 11.5.2011, Keskipisteen Liftari –hankkeen esittely
- Tiedottaminen Keskipisteen Liftari –hankkeesta matkailuyrittäjille ja toimijoille järjestelyillä kuntakerroksilla, Pyhännän kunnassa 9.5.2011, Siikalatvan kunnassa 17.5.2011, Haapajärven kaupungissa 24.5.2011 ja Reisjärven kunnassa 26.5.2011, Pyhäjärven kaupungissa 13.9.2011, Kärsämäen kunnassa 15.9.2011, Haapaveden kaupungissa 22.9.2011 ja Nivalan kaupungissa 5.10.2011
- Lähetetty tiedote 22.5.2011 Keskipisteen Matkailuyhdistyksen jäsenyrityksille
- Tiedotettu Keskipisteen Liftari –hankkeesta 27.5.2011 Kärsämäen yrittäjien tilaisuudessa
- Jäsenkirje Keskipisteen Matkailuyhdistyksen jäsenille, jossa esiteltä Keskipiste Liftari -hanketta
- Ohjausryhmän jäsenille on tiedotettu Liftari –oppaiden rekrytoinnista ja palkkaamisesta 28.6.2011, 7.7.2011 ja 18.7.2011
- Osallistuminen hallinnoijan kehittämistyöryhmän kokouksiin 29.8. ja 20.9.2011, tiedottaminen Keskipisteen Liftari –hankkeen etenemisestä

Ulkoinen tiedottaminen

- Lehtihaastattelu 9.5.2011 Paikallislehti Siikajokilaaksoon.
- Lähetetty lehdistötiedote 20.5.2011 seuraaviin lehtiin: Pyhäjärven Sanomat, Maaselkä, Selänne, Kalajokilaakso, Reisjärvi-lehti, Siikajokilaakso, Yle Oulu, Pooki-radio, Iisalmen Sanomat, Sanomalehti Keski-Pohjanmaa, Nivala-lehti.
- Lehtihaastattelu 20.5.2011 Kalajokilaakson kesälehteen
- Linkki Keskipiste infon kotisivuilla Liftari –hankkeen opastustiedotteeseen
- Lehtihaastattelut 7.6.2011 Selänne-lehti ja Sanomalehti Keskipohjanmaa
- Pidettiin lehdistötilaisuus 14.7.2011. Kutsut lähetettiin Pyhäjärven Sanomiin, Maaselkälehteen, Kalajokilaaksoon, Selänne-lehteen, Haapavesi-lehteen, Kalevaan, Reisjärvillehteen, Nivala-lehteen, Keskipohjanmaan, Siikajokilaaksoon, Iisalmen Sanomiin, Radiopooki, Yle/Ouluradioon. Tilaisuuteen osallistuivat toimittajat Selänne-lehdestä ja Pyhäjärven Sanomista sekä oppaat Helmi Saarikoski ja Auri Niskanen ja projektipäällikkö Teija Nurmeniemi. Siikajokilaakso lehti teki lehtijutun tiedotusmateriaalin perusteella.
- Radiopooki haastatteli 15.7.2011 projektipäällikkö Teija Nurmenniemeä.
- Tiedotettu opastuspalvelusta Keskipiste infon ja OuluOn facebookissa
- Lehdistölle lähetettiin buffijuttu Keskipisteen Liftari – opaskokeilusta 187 lehdelle
- Projektipäällikön haastattelu Maaselkä-lehdessä 4.8.2011
- Lehtijuttu Pyhäjokiseudussa 8.9.2011

4.2.3 Hankkeen aikataulu

Hankkeen alkuperäinen toteutumisaikataulu on 1.5.-30.10.2011. Keskipisteen Leader ry:n hallitus käsitteli hanketta 14.4.2011 ja on antanut puoltava lausunnon hankkeesta Pohjois-Pohjanmaan ELY -keskukselle viranomaispäätöstä varten. Hanke on aloitettu 4.5.2011. Hankkeen toteutuksen saa aloittaa hankkeen vireille tulon jälkeen omalla riskillä. Hanke on aloitettu ennen Pohjois-Pohjanmaan ELY keskuksen viranomaispäätöstä, koska hankkeen toimenpiteet keskittyvät kesän 2011 ajalle ja muuten hankkeen toteuttaminen olisi siirtynyt vuodella eteenpäin.

Pohjois-Pohjanmaan ELY keskukselta on saatu hankepäätös 13.6.2011, päätösnumero 17216.

Toteutusaikataulu

1.5.-31.10.2011

Toukokuu

- Opasaineistoksi tarkoitetun käsikirjoituksen tekeminen; käsikirjoittajan etsiminen, valinta sekä opastusaineiston tietojen keruu alueen yrittäjiltä ja toimijoilta.
- Esittelyaineiston tekeminen bussiyhtiöitä, matkanjärjestäjiä ja järjestöjä varten (sähköpostikirja ja Keskipiste.info nettisivut)
- Liftari-matkailuoppaiden rekrytointi
- Tiedotuskirjeen lähettäminen bussiyhtiöille, matkanjärjestäjille ja järjestöille sähköpostitse ja postitse sekä tiedotuskirje Charterklubin –nettisivuille.
- Lehdistötiedottaminen Keskipisteen Liftari –hankkeesta
- Osallistuminen Siikalatva, Reisjärven, Pyhännän ja Haapajärven matkailuyrittäjille ja toimijoille järjestettyihin infotilaisuuksiin.

Kesäkuu

- Opasaineistoksi tarkoitettu käsikirjoitus valmis
- Oppaiden valinta ja perehdyttäminen
- Liftari –matkailuopaspalvelusta uuden tiedotuskirjeen lähettäminen bussiyhtiöille ja matkanjärjestäjille sekä järjestöpostituksen laajentaminen etsimällä uusia järjestöosoitteita Internetistä sekä sähköpostitse lähettäminen.
- Puhelimitse tiedottaminen bussiyhtiöille ja matkanjärjestäjille opaskokeilusta.

Heinäkuu-Elokuu

- Opaskokeilun toteuttaminen.
- Uusien oppaiden rekrytointi, valinta ja perehdyttäminen.
- Opaspalvelusta tiedottamisen jatkaminen järjestöille sähköpostitse ja postitse.
- Opaspalvelusta tiedottaminen Keskipisteen ja OuluOn facebook-sivuilla.
- Lehdistötilaisuus

Syyskuu

- Opaskokeilun toteuttaminen. Kerätyn materiaalin järjestely (asiakasrekisteri) jälkimarkkinointi postitse.
- Matkailuyrittäjille ja toimijoille järjestettyihin infotilaisuuksiin osallistuminen Pyhäjärvellä, Haapavedellä, Kärsämäessä ja Nivalassa sekä Keskipisteen Liftari –hankkeen esittely.

Lokakuu

- Kerätyn aineiston järjestely, loppuraportti ja maksatushakemuksen tekeminen.

4.2.4 Resurssit

Hankkeelle palkattiin projektipäällikkö 4,5 kuukaudeksi ja tuntipalkkainen Liftari –matkailuopas ajalle 30.6.-8.7.2011 ja 14.-30.9.2011 sekä kuukausipalkkainen Liftari –matkailuopas ajalle 29.8.-30.9.2011.

Oppaiden käyttöön tehtiin esittelyaineisto, jonka koostaminen ostettiin ostopalveluna.

Hankkeen hallinnointiin liittyvät talous-, ja toimisto- ja asiantuntijatyöt ostettiin ostopalveluna kirjanpidon ja palkanlaskennan osalta Tilitoimisto Raija S Törmäseltä ja muut projektisihteerin toimistotyöt tehtiin tuntitöinä.

Projektipäällikkö käytti Keskipiste Matkailuyhdistys ry:n toimistotiloja ja ATK-laitteita ja projektisihteerin Nivala-Haapajärven seutu Nihak ry:n toimistotiloja ja laitteita, jotka on jyvitetty käytön mukaan hankkeen kirjanpidossa.

4.2.5 Toteutuksen organisaatio

Hankkeen hallinnoija

Nivala-Haapajärven seutu Nihak ry.
Pajatie 5, 85500 Nivala

Henkilökunta

Projektipäällikkö Teija Nurmenniemi, puh. 044 747 6988,
sähköposti: teija.nurmenniemi@keskipiste.info, osoite: Keskipiste info/Liikekeskus Paanulinna,
Haapajärventie 1, Haapajärvi. Työsuhde: 4.5.-17.6.2011 (hoitanut projektipäällikön tehtäviä palkattomassa työsuhteessa, sisältynyt hankevalmennus koulutukseen kehittäjänä toimiminen osiossa)
Palkallinen työsuhde 18.6.2011 – 30.10.2011

Muu henkilökunta

Liftari-matkailuopas Auri Niskanen 30.6.-8.7.2011
Liftari-matkailuopas Helmi Saarikoski 14.7.-30.9.2011
Liftari-matkailuopas Reija Glad 29.8.-30.9.2011

Hankkeen ohjausryhmä

Markku Pietikäinen, Haapavesi-Siikalatva seutukuntayhtymä, puheenjohtaja
Esko Vähätiitto, Kyläkeskus Syke, varapuheenjohtaja
Tapio Rannanmaa, Keskipisteen Matkailuyhdistys ry:n puheenjohtaja
Ossi Turunen, Nivala-Haapajärven seutu Nihak ry
Kari Laitinen, Hiijen soutu, asiantuntija jäsen
Teija Nurmenniemi, projektipäällikkö

4.2.6 Hankkeen kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Kustannukset

	Suunnitelma euroa	Toteutuma euroa
Palkkauskulut ja palkkiot	33300,00	18396,55
Ostopalvelut	2100,00	1000,00
Vuokrat	1200,00	1929,87
Kotimaan matkakulut	3000,00	1176,79
Muut kustannukset	3300,00	1349,73
Kokonaiskustannukset yhteensä	42900,00	23852,94
Hyväksytyt kustannukset yhteensä	42900,00	23852,94

Kustannusarvio ei sisällä alv:tä.

Rahoitus

	Suunniteltu, euroa	Toteutuma, euroa
EU+valtio	30889,00	17174,12
EU-osuus	17374,50	9660,44
Valtion osuus	13514,50	7513,68
Kunnat	7721,00	4293,53
Julkinen rahoitus yhteensä	38610,00	21467,65
Yksityinen rahoitus (rahallinen)	4290,00	2385,29
Yksityinen rahoitus yhteensä	4290,00	2385,29
Hyväksytty rahoitus yhteensä	42900,00	23852,94
Kokonaisrahoitus	42900,00	23852,94

4.2.7 Hankkeen raportointi ja seuranta

Hankkeen ohjausryhmä on kokoontunut 5 kertaa, ohjausryhmä on kokoontunut 4.5.2011, 20.6.2011, 15.8.2011, 19.9.2011 ja 24.10.2011. Projektipäällikkö on tiedottanut hankkeen aikana ohjausryhmän jäsenille ajankohtaisista asioista sähköpostitse sekä hankkeen etenemisestä Keskipistealueen matkailualan yrittäjille, toimijoille ja lehdistölle.

4.2.8 Toteuttamisodotukset ja riskit

Tavoitteena oli tehdä sata opastusmatkaa opastusjakson aikana. Riskinä oli, että ryhmämatkailijat kieltäytyvät ottamasta Keskipisteen oppaita busseihinsa.

Hankkeen alkutoteutuksen aikana selvisi, että vaikka markkinointikirjeitä on lähetetty runsaasti niin kiinnostus Keskipisteen Liftari –matkailuoppaan palvelun käyttämiseen on ollut vähäistä. Vähäiseen kiinnostukseen osaltaan vaikuttaa se, että järjestöjen matkoista suuri osa suuntautuu kotimaan sijasta ulkomaille ja etenkin heinäkuun aikana ryhmämatkojen määrä on muutenkin vähäistä. Suurin osa ennakkoon varatuista opastuksista sijoittui syksyyn, ennakkovarattuja opastuksia oli 10, joista toteutui 7, se miksi osa ennakkovaratuista opastuksista ei toteutunut johtui siitä, ettei ryhmien matkareitti kulkenut Keskipistealueen halki. Puhelintiedottamisen yhteydessä bussiyhtiöille ja mat-

kanjärjestäjille käydyissä keskusteluissa selvisi, että bussiyhtiöiden ja matkanjärjestäjien Keskipistealueen suunnalle suuntautuva oma tuotanto on vähäistä tai osalla yrittäjistä sitä ei ollut ollenkaan, ja heidän intresseissään ei ole tiedottaa palvelusta asiakasryhmilleen ja he eivät anna asiakastietojaan muiden käyttöön. Puhelinkeskusteluissa selvisi myös, että osalla yrittäjistä on vain ulkomaille tai ulkomaalaisille asiakkaille suuntautuvaa tuotantoa.

Sähköpostitiedottamisen yhteydessä selvisi, että järjestöjen edustajia on vaikea tavoittaa enää huhtikuun jälkeen, koska järjestöjen yhteiset kokoontumiset päättyivät pääsääntöisesti huhtitoukokuussa ja alkavat syksyllä syyskuussa.

Osaltaan opaskokeilun onnistumiseen vaikutti se, ettei saatu palkattua hankkeen alkuvaiheessa Liftari –matkailuoppaita haluttua määrää ja oppaat eivät olleet halukkaita liftaamaan 4-tien varren huoltoasemilla pysähtyviin busseihin vai halusivat hoitaa vain ennakkovarautetut ryhmät.

4.3 Yhteistyökumppanit

Keskipisteen Liftari –hankkeen toteutuksesta on hallinnoija Nivala-Haapajärven seutu Nihak ry ja Keskipisteen Matkailuyhdistys ry tehnyt yhteistyösopimuksen.

4.4 Hankkeen tulokset ja vaikutukset

Hankkeen aikana saatiin opastettua 9 ryhmää. Ryhmät oli eri puolilta Suomea ja ryhmien koko oli keskimäärin n. 30 henkeä ryhmä, joten opastuskokeilu tavoitti n. 300 asiakasta. Vaikka tavoiteltuun 100 ryhmän tavoitteeseen ei päästy, saatiin hankkeen aikana kartoitettua erilaisia tietoja ohikulkevista asiakkaista, Keskipistealueen matkailutarjonnasta sekä opaspalvelun tarjoamisen mahdollisuuksista.

5. OHJAUSRYHMÄN ARVIO HANKKEESTA

Ohjausryhmä totesi arviossaan, että hanke on toteutettu hankesuunnitelman ja laaditun aikataulun mukaisesti. Vaikka hankkeelle asetettuja määrällisiä tavoitteita ei saavutettu, pidettiin hankkeella saatuja kokemuksia arvokkaina ryhmämatkailun kehittämisen kannalta ja hanketta kokeilemisen arvoisena.

Hankkeen aikana saatiin kerättyä monenlaista hyödyllistä tietoa ryhmämatkailusta. Ryhmämatkailun haasteet tuli hyvin esille hankkeen aikana mm. se, että hanke aikataulullisesti olisi pitänyt tiedottamisen takia aloittaa aikaisemmin, että olisi päästy parempaan tulokseen ja saavutettu paremmin ryhmämatkanjärjestäjät sekä saatu Liftari-matkailuoppaille enempi perehdyttämisaikaa opastustehtäviin. Hankkeen aikataulun ongelma oli se, ettei tehokkaasta tiedottamisesta huolimatta tavoitettu oikeita henkilöitä, ketkä päättivät ryhmien matkaohjelmista ja aikatauluista, koska järjestöihmiset eivät enää kokoontuneet yhteisiin tilaisuuksiin hankkeen toteuttamisaikana toukokuussa.

Hankkeen projektipäällikön johtopäätökset alueen matkailun kehittämisestä ovat oikeita ja ehdotukset jatkotoimenpiteiksi hyviä.

6. JATKOTOIMENPITEET JA EHDOTUKSET

Hankkeen aikana on tullut esille, että vaikka tilausbussiryhmiä kulkee alueen halki, niistä harva pysähtyy alueella ja käyttää alueen palveluita. Tämä voi osittain johtua siitä, ettei alueella ole kohteita, jotka houkuttelisi asiakkaita pysähtymään.

Alue on tuntematon ja alueella ei ole tuotteistettu ryhmätuotteita sekä asiakkaan on vaikea löytää tutustumis-, majoitus- ja ruokapalvelukohteita.

Alueen matkailuyrittäjien yhteistyöverkosto on vielä uusi ja suppea, aktiivisia toimijoita on yhteistyöverkostossa vähän ja suurimmat majoitusyrittäjät eivät ole lähteneet yhteistyöverkoston mukaan.

Alueen kulttuuria ei ole hyödynnetty matkailutuotteistamisessa, matkailijan on vaikea löytää alueelta omaperäistä ja kiinnostavaa. Alueen vahvuuksia maaseutua, maaseutumatkailua, lähiruokaa ei ole myöskään hyödynnetty vaikka alueella elinkeinorakenne antaisi siihen hyvät mahdollisuudet.

Alueella on useita tasokkaita kansainvälisiä ja kansallisia tapahtumia, joita voidaan hyödyntää ryhmämatkailussa. Ongelmana on oheispalvelujen (majoitus, ruoka) vähäisyys, laatu- ja opaskoulutusta. Markkinointikanavien kartoitus sekä markkinointimateriaalin luonti ja markkinointi.

Esitys jatkotoimenpiteiksi

- Selvitys alueen matkailuyrittäjien ja toimijoiden kehittämistarpeista ja halukkuudesta toimia yhteistyöverkostossa sekä yrittäjien sitouttaminen ja aktivointi yhteistyöverkoston mukaan
- Ryhmätuotteiden luonti, tuotteistaminen ja markkinointi; sis. koulutusta tuotteistamisesta, asiakassegmentoinnista, hinnoittelusta, matkanjärjestäjänä toimimisesta, laatu- ja opaskoulutusta. Markkinointikanavien kartoitus sekä markkinointimateriaalin luonti ja markkinointi.
- Ryhmätuotteiden myyntirinkien selvitys- ja perustaminen.
- Matkailuinvestointien saanti alueelle (hyödyntäminen tunnettuja hahmoja Piippolan Vaaria, Pyhäjärven Hiisitarinoita sekä maaseutua ja lähiruokaa)
- Uusien tuotteiden luonti, missä hyödynnetään alueen kulttuuria
- Keskipistealueen markkinointitoimenpiteiden järjeistäminen ja profilointi
- Markkinointiyhteistyötahojen etsiminen (mm. koko Pohjanmaa, Keski-Suomi)

7. ALLEKIRJOITTAJAT JA PÄIVÄYS

Nivalassa 19 / 12 2011

Esa Jussila